

GOIGS EN LLAORS DE SANTA MARIA MAGDALENA

*Venerada a la seua ermita del Castell Vell
de la Ciutat de Castelló
(Plana Alta)*

Puix que vostra contricció
és el que a Déu enamora
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

Els vostres ulls, Magdalena
van ser dels cors carcellers
i dos dolços missatgers
del pecat i sa cadena;
però el plany desencadena
del mateix Déu el perdó.
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

Presonera del pecat
plorant vostre vell error
feu, pel camí del dolor,
camí a la felicitat,
i una nova llibertat
omple la vostra il·lusió.
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

Mentre els tres Reis d'Orient
a Jesús donen tresors
Vos sou, amb els vostres plors
qui li feu millor present;
res no li importa l'argent
vol nostra transformació.
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

Quan amb llàgrimes renteu
els peus de Crist, -Déu mateix-,
al vostre cor l'amor creix
i el diví perdó guanyeu.
I puix que d'ell abundeu
amb tanta satisfacció.
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

A Llàtzer, vostre germà,
tres dies pres de la mort
per a donar-vos conhort
Crist el duu del més enllà.
I com li beseu la mà
per aquesta dolça acció.
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

Al mateix peu de la Creu
sou, amb Joan i Maria
recollint aquell trist dia
l'oblació del Fill de Déu,
mentre la mort observeu
us moueu a compassió.
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

El que Déu vos ha estimat
no té dubte cap creient,
Vos sou entre tanta gent
qui espargueix la novetat
Jesús ha ressuscitat
ja és ací la Redempció!
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

Allí, on la Plana es fa
muntanya per veure el Cel,
teniu vostra llum d'estel
portant-nos cap el demà
d'un nou món molt més cristià.
I per la nostra oració,
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

Castelló sempre ha estat
abraçat a vostra ermita
i enguany vos sol·licita
el que sempre ha demanat.
La humana prosperitat,
la divina compassió.
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

Vostra santa protecció
és nostra millor penyora.
*Ajudeu-nos, vos, Senyora
a una ferma conversió.*

ORACIÓ. ¡Oh Déu, Senyor dels pobles i la història, que volguereu que l'ermita de Santa Maria Magdalena, vora el Castell Vell, fora el bressol i orige de Castelló. Feu que quan tornem cada any a la nostra llar pairal, amb les canyes verdes de l'esperança, renovem davant del seu altar els nostres lligams de fraternitat i germanor, per fer una Ciutat més humana i més fidel al vostre missatge d'amor.

Vos ho demanem per Jesucrist el vostre Fill, que ens duu en perpètua Romeria cap a Vos, que sou el final del nostre camí, pels segles dels segles, AMEN.

**NOTES HISTÒRIQUES SOBRE EL CASTELL VELL I
LA ROMERIA A LA MAGDALENA**

Actualment, la Romeria a l'ermita de Santa Maria Magdalena, coneguda també com a «Romeria de les Canyes», constitueix la principal i més important manifestació històrica, cultural, antropològica i festiva del poble de Castelló. És també l'origen de les actuals festes de la Magdalena, commemoratives de la fundació de la Ciutat.

Segons la tradició local, el 8 de setembre de 1251, el Rei Jaume I concedia a Lleida un permís especial al seu lloc-tinent a l'antic Regne de València, Ximén Pérez d'Arenós, per poder canviar la Vila de Castelló a la Plana. També, segons la llegenda creada al segle XVIII, el tercer dissabte de Quaresma de l'any següent, 1252, els pobladors del Castell Vell abandonaven l'antiga llar, per traslladar-se al pla una nit de tempesta, il·luminant-se el camí amb la llum de fanals penjats de gaiatos. Eixe seria l'origen mític de la fundació de la Ciutat i l'antecedent remot i simbòlic de les actuals Gaiates.

Les excavacions realitzades al Castell Vell, han posat de manifest com les actuals ruïnes es corresponen amb un lloc amb indicis de poblament des dels ibers i musulmans i sobretot de les tropes que l'habitaren els segles XII i XIII, a partir de la conquesta per Jaume I al 1233. Un castell al qual les fons documentals més antigues coneixen com a Castell de Sax, Castilgone, Castell de Fadrell, Castelló de Borriana i, posteriorment, una vegada abandonat pels seus pobladors com Castell Vell.

La més antiga referència sobre la Romeria al Castell Vell de la Magdalena, és un acord del Consell Municipal de 10 d'abril de 1375, publicat per primera vegada per Lluís Revest. Es parla en aquest d'una «professó del Castell Vell».

No tenia aleshores caràcter commemoratiu de la fundació de la Ciutat, sinó un sentit penitencial. Eren els anys en els quals tota Europa estava assotada per la Peste Negra. El document deixa entreveure que aquestes processons penitencials al Castell Vell eren més antigues i que per igual anaven a l'ermita de la Magdalena que a Santa Maria del Lledó. La Romeria de les Canyes, concebuda com a retorn al lloc de l'antic Castelló i amb un caràcter commemoratiu fundacional és conseqüència de la mentalitat barroca del segle XVIII, en un intent per dignificar els orígens de la ciutat.

Al 1451 troben vivint a la Magdalena un «frare barbut», que demana permís al Consell per construir una nova ermita, que vindria a substituir-ne un altra de més antiga, també dedicada a Santa Maria Magdalena, edificada dintre del recinte del Castell.

El frare, adscrit al Monestir de Santes Creus, habilita per a nova ermita un antic aljub excavat parcialment dins la roca i edifica un altar major a la Magdalena i un altre a la nau menor, a Sant Benet. Al 1456 acaba l'habilitació d'aquella ermita que ha arribat als nostres dies amb considerables transformacions i reformes, tot i que les naus continuen sent les mateixes.

L'ermitori experimenta noves transformacions entre 1736 i 1740 i a partir de 1758 tot el conjunt queda més o menys com el trobem en l'actualitat.

Després de 1939 es dignifica l'interior de l'ermita i el pintor Joan B. Porcar pinta el retaule sobre fusta amb la figura de la Magdalena, imitació de la ceràmica del segle XVIII, actualment dipositat a l'Ajuntament de Castelló.

De temps antics es cantaven a l'ermita els Goigs en llaor de la Santa de Magdala, al remat de la Romeria de les Canyes i abans de retornar per la vesprada a la Ciutat. Una tradició perduda durant molts anys i ara recuperada recentment, com és costum a les terres de l'Antiga Corona d'Aragó.

JOSEP MIQUEL FRANCÉS

AQUESTS GOIGS ES CANTA VEN A FINALS DEL SEGLE A L'ERMITA DE SANTA MARIA MAGDALENA, EL TERCER DIUMENGE DE QUARESMA, EN LA ROMERIA DE LES CANYES DEL POBLE DE CASTELLÓ.

LA PRESENT EDICIÓ HA ESTAT EDITADA PER LA JUNTA DE FESTES DE CASTELLÓ I PATROCINADA PER LA

CAIXA D'ESTALVIS I MONT DE PIETAT DE CASTELLÓ